

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) (jud. Viorica Dodon)
Dosarul nr. 3a-1467/23 (2-23171145-02-3a-08122023)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chișinău
D E C I Z I E

14 decembrie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curtii de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii
Grefier

Bostan Angela
Dașchevici Grigore și Dutca Ina
Tăbîrță Victoria

Judecînd în ședință publică, cererea de apel declarată de Alexei Percemlî asupra hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 decembrie 2023, adoptată la *acțiunea în contencios administrativ electoral depusă de Leonid Umanet* împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, terții - Comisia Electorală Centrală, Alexei Percemlî, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” cu privire la anularea parțială a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri privind declararea inadmisibilității contestației sau respingerea contestației ca neîntemeiată,

conexată cu cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Alexei Percemlî împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, terții - Comisia Electorală Centrală, Leonid Umanet, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” cu privire la anularea integrală a hotărârii și adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă contestația depusă la 18.11.2023,

C O N S T A T Ă :

Circumstanțele cauzei. Tipul și obiectul acțiunii

La data de 30 noiembrie 2023 Mariana Barașianț- avocat, în interesele lui Leonid Umanet, a depus acțiunea în procedura contenciosului administrativ electoral, îndreptată către Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, terții - Comisia Electorală Centrală și Alexei Percemlî cu privire la anularea parțială a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri privind declararea inadmisibilității contestației sau respingerea contestației ca neîntemeiată.

În motivarea acțiunii indică, că la data de 05 noiembrie 2023 au avut loc alegeri locale generale inclusiv în comuna Bubuieci, municipiul Chișinău.

Conform rezultatelor finale a alegerilor locale generale în circumscripția electorală comunală Bubuieci, turul I, reclamantul Leonid Umanet, candidat la funcția de primar din partea PP MAN, a obținut 991 de voturi valabil exprimate sau 33,49%, Alexei Percemlî a

obținut 703 voturi sau 23,76%, iar dl Igor Moraru – 601 voturi sau 20,31%.

Conform rezultatelor finale ale turului II reclamantul Leonid Umanet a obținut 1248 voturi sau 50,75%, iar dl Alexei Percemli – 1211 voturi sau 49,25%.

Aceste rezultate nu au fost contestate, nu a fost solicitată renumărarea voturilor, ceea ce înseamnă că reclamantul Leonid Umanet a fost ales în funcția de primar al comunei Bubuieci de către alegătorii/locuitorii comunei Bubuieci.

Menționează că, la data de 22 noiembrie 2023 a recepționat Hotărârea adoptată la data de 21 noiembrie 2023 de CECE Bubuieci cu nr. 44-c.

Conform acestei Hotărâri, s-a decis admiterea parțială a contestației depuse de dl Alexei Percemli (fără însă a menționa în care parte această este admisă), totodată, a fost declarată inadmisibilă cerința privind adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege.

Considerând că această Hotărâre este parțial neîntemeiată și urmează a fi casată, la data de 23 noiembrie 2023, a fost depusă cerere prealabilă în adresa CECM Chișinău nr. 1 și CEC.

La data de 28 noiembrie 2023, ora 16:00 a avut loc ședința CECM Chișinău nr. 1 cu ordinea de zi: examinarea cererii prealabile depuse de reclamant cu solicitarea anulării parțiale a Hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 și, separat, a cererii prealabile depuse de Alexei Percemli cu solicitarea anulării parțiale Hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023.

În ședința respectivă au fost prezenți 7 membrii CECM Chișinău nr. 1, dintre care 6 cu prezența fizică și 1 membru prin teleconferința, reprezentanta PAS și avocata reclamantului.

Având în vedere că până a fi votată ordinea de zi a aflat că există și o altă cerere prealabilă referitor la aceeași hotărâre și că această urmează a fi examinată în procedura separată, a solicitat verbal conexarea acestora într-o procedura, având în vedere că obiectul este același, părțile sunt aceleași, procedura administrativă este una și pentru a evita adoptarea unor hotărâri contradictorii. Această solicitare a fost respinsă.

Respectiv, în ședința CECM Chișinău nr. 1 a fost examinată cerere prealabilă depusă de reclamant, imediat după a fost examinată cerere prealabilă depusă de Alexei Percemli președinta CECM Chișinău nr. 1 a informat participanții la procedura administrativă că hotărârile vor fi transmise prin intermediul poștei electronice a doua zi.

La data de 30 noiembrie 2023 prin intermediul poștei electronice a recepționat Nota informativă, din care rezultă imposibilitatea adoptării unor hotărâri pe marginea cererilor prealabile.

Cu privire la inadmisibilitatea contestației inițiale depuse de Alexei Percemli comunică că la data de 18 noiembrie 2023 dl Alexei Percemli a depus contestația în adresa CECE comunală Bubuieci nr. 1/8 (în continuare CECE Bubuieci) prin care a solicitat anularea Hotărârii CECE Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 cu privire la înregistrarea domnului Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău și adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Ca temei a fost invocată lipsa studiilor gimnaziale, ca proba fiind prezentată informația eliberată de Ministerul Educației și Cercetării al R.M.

Face referire la prevederile art. 95 alin. (1) Cod electoral, și indică că aplicând literar

prevederile normei legale citate, ultima zi de depunere contestației cu solicitarea anulării Hotărârii CECE Bubuieci din 5 octombrie 2023 a fost 8 octombrie 2023.

Această logică juridică a fost aplicată de către CECE Bubuieci în raport cu solicitarea privind adoptarea unei hotărâri de refuz în înregistrare, însă, din motive neclare, nu a fost aplicată în raport cu solicitarea de anulare Hotărârii CECE Bubuieci de înregistrare din 5 octombrie 2023.

În acest sens, consideră că sânt relevante constatările Curții Supreme de Justiție în litigiul electoral, dosarul nr. 3ra-1085/23, Decizia din 10 noiembrie 2023.

Consideră că se impune anularea parțială a Hotărârii CECE Bubuieci contestate și declararea inadmisibilității contestației inițiale depuse de Alexei Percemli, în temeiul art. 93 alin. (2) lit. c) Cod electoral.

În altă ordine de idei, indică că la data de 14 noiembrie 2023 dl Igor Moraru, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci din partea Partidului politic Partidul Liberal, a depus contestația prin care a solicitat anularea Hotărârii CECE Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 cu privire la cererea de înregistrare a dlui Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea PP MAN. În motivarea contestației, dl Igor Moraru a invocat aceleași motive și a anexat aceleași înscrisuri, ca și dl Alexei Percemli în speța dată. Prin Hotărârea cu privire la examinarea contestației dlui Igor Moraru, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Liberal, adoptată de CECE Bubuieci, nr. 42-c din 19 noiembrie 2023, contestația depusă a fost declarată inadmisibilă.

În acest sens, consideră că este vădit faptul că cei care sesizează abuziv organele electorale încearcă să „fenteze” legislația electorală în vigoare într-o obținere a unor scopuri contrare acesteia.

Atrage atenția instanței de judecată asupra faptului că contestațiile respective au fost depuse după anunțarea rezultatelor turului I al alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023, atunci când s-a constatat că reclamantul Leonid Umanet a ieșit în turul II al alegerilor locale.

Deci, aparent, pentru contestatari este important doar interes personal de a „deveni primar”, ocolind voturile valabil exprimate ale alegătorilor.

În aceeași ordine de idei, consideră că pare suspect faptul că CECE Bubuieci, primind două contestații similare prin obiect, părți, solicitanți, probe și motive invocate, au decis să nu le conexeze într-o singură procedură, ci „să lase” una din contestații pentru examinarea după anunțarea rezultatelor prealabile ale turului II. Aparent, în cazul în care dl Alexei Percemli ar fi obținut mandatul de primar în cadrul alegerilor libere și corecte și contestația depusă de el ar fi fost declarată inadmisibilă sau lăsată fără examinare. O altă logică pentru adoptarea soluțiilor contradictorii la distanța de 3 zile nu se desprinde.

Totodată, speței pot fi aplicate și prevederile de la art. 93 alin. (2) lit. f) Cod electoral, care impune declararea inadmisibilității, deoarece depunerea unor sesizări din partea concurenților electorali care s-au clasat pe locul II și III în turul I alegerilor locale generale, trebuie să fie interpretat ca și depunerea sesizărilor/contestațiilor din partea aceluiași subiect, acestea conținând aceleași descrieri faptice și bazându-se pe exact aceleași temeuri juridice.

Face referire la prevederile art. 96 alin. (1), 92 alin. (2) lit. c) Cod electoral și indică că contestatarul în argumentarea poziției sale invocă nerespectarea condiției prevăzute de art. 161 alin. (2) Cod electoral, care prevede necesitatea deținerii a cel puțin studiilor generale obligatorii prevăzute la art. 13 Cod educației nr. 152/2014. Potrivit art. 13 Codul educației,

învățământul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învățământul preșcolar și se finalizează cu învățământul gimnazial. Potrivit art. 20 alin. (1) lit. c) Codul educației, învățământul general cuprinde învățământul gimnazial: clasele V-IX.

Astfel, legea prevede necesitatea deținerii studiilor gimnaziale (sau asimilate, având în vedere că Codul educației a intrat în vigoare la data de 24 noiembrie 2014 și nu are efect retroactiv).

Conform informației prezentate de Direcția generală educație, tineret și sport din 28 septembrie 2023, Leonid Umanet a fost înmatriculat în clasa IX conform ordinului nr. 17 din 05 septembrie 1983 în școala medie serală nr. 14 din orașul Chișinău și a finalizat clasa XI în anul 1986. Ceea ce înseamnă că a fost transferat/înmatriculat în clasa X și în clasa XI.

Cu alte cuvinte, Leonid Umanet dispune de studii gimnaziale obligatorii – clasa IX finalizată.

De asemenea, indică că conform informației eliberate de DGETS nr. 01/16-6/4278 din 27 noiembrie 2023, actul normativ cu privire la învățământul public, care a reglementat relațiile sociale în domeniul învățământului în anii 1983-1986 a fost Legea RSSM cu privire la învățământul public din 24 decembrie 1975. Această lege în art. 3 a prevăzut că învățământul general obligatoriu este de 8 clase.

Conform „probei” cercetate de CECE Bubuieci de două ori, în cadrul a 2 proceduri administrative diferite, scrisoarea eliberată de Ministerul Educației și Cercetării la data de 17 noiembrie 2023, rezultă că pentru anii de studii 1983-1986 informații sunt păstrate, însă, probabil, cu scopul de a denatura informația, nu sunt descrise informații ce se conțin în aceste acte, ci doar se invocă că lipsește informația despre rezultatele examenului și eliberarea atestatului, dar nu se indică despre examene a cărui an de studii informația lipsește. O astfel de prezentare a informației selectiv, poate avea ca scop inducerea în eroare a organului electoral/instanțelor de judecată și de a obține rezultatul dorit – de a deveni primar ocolind votul cetățenilor.

Cert este faptul că informația prezentată de Ministerul Educației și Cercetării nu este completă, nu combate informația eliberată prin scrisoare DGETS municipiul Chișinău și nu constituie probă incontestabilă, care poate sta la baza anulării hotărârii de înregistrare unui candidat, care a fost ales în funcția de primar de alegători în cadrul unui scrutin corect și liber.

Solicită reclamantul Leonid Umanet constatarea nesoluționării cererii prealabile de către CECEM Chișinău nr. 1, anularea parțială a Hotărârii cu privire la examinarea contestației lui Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, în partea admiterii contestației și adoptarea unei hotărâri prin care contestația depusă de Alexei Percemli să fie declarată inadmisibilă integral sau să fie respinsă ca neîntemeiată.

La data de 01 decembrie 2023 Alexei Percemli a depus acțiunea în contencios administrativ electoral, îndreptată către Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci, terții - Comisia Electorală Centrală, Leonid Umanet cu privire la anularea integrală a hotărârii și adoptarea unei noi hotărâri prin care să admită contestația.

În motivarea acțiunii Alexei Percemli indică, că la data de 18 noiembrie 2023, în calitate de candidat înregistrat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiului Chișinău din partea P.P. „Partidul Acțiune și Solidaritate” a depus la Consiliul electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 contestație prin care a solicitat admiterea contestației, anularea

integrală a hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umanet desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Menționează că, la 20 noiembrie 2023 a avut loc ședința CECE Bubuieci nr. 1/8 în care s-a început examinarea contestației, s-au expus părțile, iar președinta CECE Bubuieci nr. 1/8 a dispus întreruperea ședinței pentru ziua de 21 noiembrie 2023.

În ziua de 21 noiembrie 2023 a avut loc continuarea ședinței a CECE Bubuieci nr. 1/8, părțile și-au susținut pozițiile expuse în contestație și, respectiv, în referință.

Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comună Bubuieci nr. 1/8 la 21 noiembrie 2023 a intrat în deliberare și în aceeași dată a pronunțat dispozitivul prin care a decis că contestația se admite, se anulează hotărârea nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și se emite o nouă hotărâre prin care se refuză înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova”.

Ulterior, la 22 noiembrie 2023 Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comună Bubuieci nr. 1/8 i-a înmănat Hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 în care s-a regăsit, de fapt, un alt dispozitiv, și anume:

„1. Se admite parțial contestația depusă de dl Alexei Percemlî, candidat la funcția de primar al comuna Bubuieci, municipiul Chișinău, prin care solicită anularea Hotărârii nr. 9 din 05 octombrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 cu privire la înregistrarea domnului Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova”.

2. Se declară ca inadmisibilă cerința privind adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova” ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege.

3. Hotărârea intră în vigoare la data adoptării, se transmite Comisiei Electorale Centrale, prin intermediul Consiliului electoral de circumscripție nr. 1 Chișinău și poate fi contestată în decurs de 3 zile de la data adoptării, prin depunerea cererii prealabile la organul electoral ierarhic superior, (adresa: municipiul Chișinău, str. Ștefan cel Mare, 83).”

Remarcă că în partea descriptivă a Hotărârii nr. 44-c a Consiliului electoral al circumscripției electorală comunale Bubuieci nr. 1/8, și anume, la pct. 8 se menționează că „în contextul celor redate supra, raportând circumstanțele de fapt la circumstanțele de drept invocate de către contestatar, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Comunale Bubuieci nr. 1/8 a constatat că Hotărârea nr. 9 din 05 octombrie 2023 cu privire la cererea de înregistrare a domnului Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” a fost emisă contrar prevederilor legale, viciu evident – lipsa actelor de studii (certIFICATE/atestat sau diploma de absolvire), iar Consiliul fiind dus în eroare de către candidatul electoral la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid

Umaneț despre existența acestor acte de studii, prezentând doar o confirmare ce atestă că ultimul frecventat instituția de învățământ, dar nu și susținerea examenelor de absolvire și eliberarea diplomei de absolvire sau atestat de studii. În acest sens, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Comunale Bubuieci nr. 1/8 consideră că contestația urmează a fi admisă parțial în partea ce ține de anularea Hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 cu privire la înregistrarea domnului Leonid Umaneț în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chisinau”.

Indică reclamantul Alexei Percemli că la întrebarea lui, în momentul când a făcut cunoștință cu Hotărârea nr. 44-c a CECE Bubuieci nr. 1/8, către membrii CECE de ce în ședința din 21 noiembrie 2023 a fost pronunțat un dispozitiv, iar a primit o altă soluție, aceștia au relatat despre faptul că la data de 22 noiembrie 2023, în momentul perfectării hotărârii de către membrii CECE Bubuieci, în sala de ședințe a Primăriei comunei Bubuieci au dat buzna un grup de persoane conduse de candidatul la funcția de primar al comunei Bubuieci, dnul Leonid Umaneț care au strigat și amenințat fiind supuși stresului, bruscărilor, înjosirilor, ca într-un final din cauza acestor circumstanțe să emită o asemenea hotărâre. Membrii CECE Bubuieci nr. 1/8, pe marginea celor întâmplate în data de 22 noiembrie 2023 atunci când perfectau hotărârea nr. 44-c, au sesizat Inspectoratul General de Poliție și Procuratura Generală a RM prin depunerea plângerii la data de 24 noiembrie 2023.

Printr-o asemenea hotărâre și mai ales dispozitiv, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 a încălcat grav normele de drept, inclusiv normele de drept din domeniul electorat, nu s-a expus asupra tuturor cerințelor, iar în pct. 3 din dispozitiv, spune că se transmite hotărârea Comisiei Electorale Centrale. Or, potrivit Codului electoral, organul ierarhic superior în acest caz este Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală municipiul Chisinau nr. 1.

Având în vedere dezacordul față de Hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Comunale Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c, la 24 noiembrie 2023 a depus cerere prealabilă în adresa Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 prin care a solicitat admiterea cererii prelabile, anularea integrală a Hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8, adoptarea unei noi hotărâri prin care să admită contestația depusă la 18 noiembrie 2023 de către candidatul înregistrat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea P. P. „Partidul Acțiune și Solidaritate”, dnul Alexei Percemli, să anuleze integral hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umaneț, să adopte o nouă hotărâre prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umaneț, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională.”

Indică că în ședința din 28 noiembrie 2023 Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală municipiul Chișinău nr. 1 a supus examinării cererea prealabilă, părțile s-au expus, iar la data de 30 noiembrie 2023 președinta CECE Chisinau nr. 1 a remis în adresa părților Nota informativă prin care comunică că la ședință au fost prezenți 7 membri, iar pentru admiterea cererii prelabile a candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, dnul Alexei Percemli au votat 3 membri „pentru” și 4 membri „împotriva”. Respectiv, CECE Chișinău nr. 1 comunică că ambele hotărâri nu au fost adoptate, deoarece nu au întrunit

condițiile art. 35 alin. (10) Cod electoral, adică nu a avut numărul necesar de voturi și anume majorității absolute a membrilor consiliului”, Totodată, recomandă CECE Chișinău nr. 1 adresarea în instanța de judecată în decurs de 3 zile, la Judecătoria Chișinău sediu Râșcani (adresa: municipiul Chișinău, str. Kiev, nr. 3).

Solicită reclamantul Alexei Percemli constatarea nesoluționării cererii prealabile de către CECE Chișinău nr. 1, anularea integrală a Hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă contestația depusă la 18 noiembrie 2023, să fie anulată integral Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și să fie adoptată o nouă hotărâre prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dnului Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 01 decembrie 2023 a fost dispusă conexarea cauzelor în speță pentru a fi examinate într-o procedură.

Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 decembrie 2023, s-a admis parțial acțiunea depusă de avocata Mariana Barașianț, în interesele reclamantului Leonid Umanet, împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, terții Comisia Electorală Centrală și Alexei Percemli și s-a anulat Hotărârea cu privire la examinarea contestației lui Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, în partea admiterii contestației și s-a emis o nouă hotărâre prin care contestația depusă de Alexei Percemli la data de 18 noiembrie 2023 privind anularea integrală a hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umanet desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” s-a declarat integral inadmisibilă ca depusă tardiv, în rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Alexei Percemli împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, terții Comisia Electorală Centrală și Leonid Umanet privind anularea integrală a Hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă contestația depusă la 18 noiembrie 2023, să fie anulată integral Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și să fie adoptată o nouă hotărâre prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dnului Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Verificarea admisibilității apelului:

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 7 decembrie 2023, Alexei Percemli a declarat apel asupra hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 decembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, *apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, **dacă legea nu stabilește un termen mai mic.** Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.*

Conform art. 95 alin. (1) din Codul electoral, *în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Iar alin. (8) prevede că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).*

Dispozițiile art. 100 alin. (1) din Codul electoral stipulează că, *în perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. **La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.***

Din materialele cauzei rezultă că, la caz hotărârea instanței de fond a fost pronunțată public la 05 decembrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 07 decembrie 2023, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.*

În speță, motivarea apelului a fost depusă împreună cu apelul.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărârii atacate cu apel.

În susținerea apelului, Alexei Percemli a indicat că, anterior adoptării actului judecătoresc contestat, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin încheierea din 01.12.2023 a dispus conexarea cauzelor în speță pentru a fi examinate într-o procedură, în detrimentul normelor cu caracter imperativ statuate în Codul Administrativ și Codul de procedură civilă.

Soluția instanței privitor la conexarea cauzelor, o consideră ilegală, deoarece instanța de fond a dispus conexarea unor cereri de chemare în judecată care după obiect și părți sunt diferite și nu pot fi soluționate într-o cauză unică. Ori, potrivit prevederilor art. 80 Cod Administrativ "(1) în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexe, chiar dacă scopul lor este diferit", conexarea procedurilor administrative intervine în competența organului administrativ și nu instanței judecătorești.

În partea inadmisibilității acțiunii de anulare a hotărârii de înregistrare, apelantul menționează că, în urma analizei cadrului normativ și în special a dispozițiilor Codului administrativ, are convingerea, că actul judiciar emis de Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani nu se încadrează în condițiile de legalitate în materie de procedură fiind abuziv interpretate și aplicate eronat acestea din urmă, ori la caz actul judiciar adoptat sub forma de hotărâre este ilicit și pasibil casării integrale.

În conformitate cu prevederile art. 91 Cod electoral, (1) În sensul prezentului cod, prin

contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care: a) se cere revizuirea, anularea, în tot sau în parte, ori emiterea unui act administrativ de către organul electoral, realizarea unei acțiuni sau obligarea organului electoral la inacțiune; b) se contestă acțiunile/inacțiunile considerate ca ilegale ale subiecților înregistrați, acreditați sau confirmați ori care urmează a fi înregistrați, acreditați sau confirmați de către organele electorale, denumiți în continuare subiecți electorali; d) se contestă faptele considerate ca încălcare a cadrului normativ cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale, a candidaților desemnați, a grupurilor de inițiativă și a participanților la referendum;

Potrivit art. 91 alin. (4) Cod electoral, Contestațiile prevăzute la alin.(1) lit.b) se depun la organul electoral care a înregistrat, a acreditat sau a confirmat ori urmează să înregistreze, să acrediteze sau să confirme subiecții electorali ale căror acțiuni/inacțiuni se contestă. Deciziile organului electoral pe marginea acestor contestații se contestă în condițiile alin.(3).

Conform art. 93 alin. (1)-(2) Cod electoral, (1) Organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației. Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral. (2) Contestația se declară inadmisibilă, în special, când: c) a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de prezentul cod;

Potrivit art. 95 alin. (4) Cod electoral, contestațiile care vizează faptele prevăzute la art.91 alin.(1) lit.d) se depun la organul electoral corespunzător în termen de 3 zile de la identificarea încălcărilor, inclusiv după ziua alegerilor, dar până la validarea mandatelor.

Astfel faptul că legislatorul a admis posibilitatea contestării actului administrativ privind înregistrarea candidatului în afara, în perioada electorală, chiar și după petrecerea alegerilor, se reconfirmă prin dispoziția normei art. 95 alin. (7) a Codului electoral.

Totodată, legislatorul prin prisma normei art. 95 alin. (1) Cod electoral a înserat, că - în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. La caz, menționează că, în ziua de 16.11.2023 a identificat inacțiunea organului electoral privind lipsa anulării înregistrării candidatului la funcția de primar al com. Bubuieci a dlui. Umanet Leonid. Ori, în această dată (16.11.2023) se certifică existența actelor, înscrisurilor pertinente și concludente care atestă lipsa actului de studii (a se vedea art. 68 alin. (1) Cod Electoral, care prevede că, (1) Pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral, partidele politice, blocurile electorale, candidații independenți sau candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție următoarele documente: j) copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar;)

În speță, se atestă că Consiliul electoral de circumscripție a admis spre înregistrare un candidat desemnat care la momentul depunerii actelor prevăzute de art. 68 a Codului Electoral nu a întrunit condițiile de legalitate, împrejurare consemnată și de de Consiliul Electoral prin Hotărârea din 22.11.2023 nr. 44.

În partea inadmisibilității acțiunii de adoptare a hotărârii de respingere a cererii lui Alexei Percemli de respingere a cererii de înregistrare a lui Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, apelantul menționează că, soluția instanței de fond la acest capitol, o consideră ilegală.

Apelantul citind prevederile art. 5, art. 10 alin. (1), art. 93, art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, art. 38 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, art. 15, art. 68 alin. (1) lit.

f), alin. (5), art. 91 alin. (3), art. 94 alin. (1) din Codul electoral, apreciază ca fiind greșit și eronat raționamentul instanței de fond, precum că actele, înscrisurile prezentate nu ar justifica ilegalitatea admiterii spre înregistrare a candidatului desemnat de Partidul Politic MAN în campania electorală 2023.

În acest sens menționează că, la 16 noiembrie 2023 Ministerul Educației și Cercetării al RM a emis ordinul nr. 1887 “Cu privire la crearea grupului de lucru” care a examinat actele doveditoare ce țin de finalizarea studiilor gimnaziale ale dlui Leonid Umaneț.

Ministerul Educației și Cercetării al RM la 17.11.2023 a remis în adresa dlui Vasile Grădinaru răspunsul cu Nr. 03/1-07/6138, prin care s-au constatat următoarele:

“ 1. În IP Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 (fosta școală medie serală nr. 2 din mun. Chișinău) s-au păstrat 3 cărți de mișcare a elevilor din Școala medie serală nr. 14, pentru anii 1983-1984; 1984-1985; 1985-1986. Alte documente din școala medie serală nr. 14 nu sunt.

2. Școala medie serală nr. 14 a fost lichidată în 1988.

3. La 26.09.2023 în adresa Direcției Generale Educație Tineret Sport a mun. Chișinău a fost transmis rezultatul examinării documentației din arhiva instituției IP Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 (scrisoarea nr. 351 din 26.09.2023), cu concluzia că informații referitor la prezenta rezultatele la examene a cetățeanului Umaneț Leonid, precum eliberarea atestatului de studii medii de cultură generală lipsesc.

4. Actul de studii doveditor lipsește. Subsidiar, comunicăm că o confirmare nu înlocuiește un act de studii. ”

Subliniază apelantul că, anterior, la 26.09.2023 Instituția Publică Liceul Teoretic cu învățământ seral nr.2 a remis în adresa dlui Andrei Păvăloi, șef Direcție Generală Educație Tineret și Sport răspunsul nr.351 prin care i s-a comunicat că nu se regăsește informație referitor la prezența și rezultatele la examene a domnului Umaneț Leonid și la eliberarea atestatului de studii medii de cultură generală.

La rîndul său, dnul Andrei Păvăloi, șef Direcție Generală Educație Tineret și Sport a eliberat la 28.09.2023 un certificat/confirmare care ar atesta că dnul Leonid Umaneț a finisat careva studii generale. Ori, din textul, conținutul scrisorii nu se confirmă existența actului de studii eliberat dlui. Umaneț Leonid, dar se comunică, că acesta din urmă ar fi încadrat în anii de studii 1983-1984 etc.

Prin urmare confirmarea eliberată de către dl. Păvăloi A., nu poate înclocui sau substitui actul de studiu care urma a fi prezentat de către candidatul desemnat Leonid Umaneț (atestat care certifică susținerea examenelor de absolvire a clase VIII și sau XI).

Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr.1/8 la 05.10.2023 prin Hotărîrea nr. 9 a înregistrat în calitate de candidat la funcția de Primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău pe dnul Leonid Umaneț desemnat din partea Partidului Politic “Mișcarea Alternativă Națională”, acțiune care este contrară și inadmisibilă potrivit art. 68 alin. (1) lit. (j) a Codului Electoral.

Potrivit prevederilor art. 161 alin. (2) din Codul Electoral nr.325/2022 au dreptul de a fi aleși primari cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 23 de ani și au cel puțin studiile generale obligatorii prevăzute la art.13 din Codul Educației nr. 152/2014. În același timp potrivit art.13 din Codul Educației nr. 152/2014 învățământul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învățământul preșcolar și se finalizează cu învățământul gimnazial.

Comisia Electorală Centrală la data de 26 iulie 2023 a adoptat Hotărîrea nr. 1103/2023 prin

care a aprobat Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale. Capitolul V din Regulamentul sus numit descrie procedura de depunere a documentelor pentru înregistrare în calitate de concurent electoral, iar la pct. 27 statuează că cererea, în formă scrisă, prin care se solicită înregistrarea în calitate de concurent electoral se depune la consiliul electoral de circumscripție, fiind însoțită de documentele enumerate: a), b), c), d), e), f), g), h), i) copia de pe diploma de studii- în cazul candidaților pentru funcția de primar prin care se atestă că persoana are cel puțin studii generale obligatorii prevăzute la art.13 din Codul Educației nr. 152/2014; j), k), l).

Pct. 37 din același Regulament reiterează: ”în contextul pct.27 lit. i), candidații la funcția de primar prezintă copia actului de studii eliberată după absolvirea ultimei instituții de învățământ. În acest caz, candidații urmează să asigure prezentarea a cel puțin copiei certificatului de studii gimnaziale sau actului de studii echivalent.

Pct. 53 din Regulament menționează că, consiliul electoral de circumscripție refuză înregistrarea în calitate de concurent electoral sau a candidatului de pe listă, adoptând în acest sens o hotărâre motivată, în cazul în care documentele prezentate nu corespund cerințelor stabilite de prezentul regulament și de alte acte normative aferente.

Consiliul electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci prin adoptarea Hotărârii din 05.10.2023 nr. 9 a încălcat principiul egalității, legalității în alegerile locale din 05 noiembrie 2023 și 19 noiembrie 2023, astfel fiind încălcat dreptul la vot și dreptul de a fi ales, drept garantat de art.38 a Constituției RM. Prin urmare se încalcă participarea la alegeri în condiții de egalitate.

În asemenea circumstanțe, instanța de fond avea obligația de a se conforma prevederilor imperative a normei art. 68 a Codului Electoral. Ori, este inadmisibilă orice abordare contrară celei stabilite mai sus ar fi de natură să submineze efectul practic al unor împrejurări de fapt și de drept constatate și să înfrângă principiile res judicata și securitatea raporturilor juridice, care reprezintă unele dintre aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului (Brumărescu v. România, 28 octombrie 1999; Ryabykh v. Rusia, 24 iulie 2003; și Chengelyan și alții v. Bulgaria, 21 aprilie 2016).

Subliniază apelantul că, potrivit art. 208 alin. (2) Cod Administrativ dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deși termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acțiunea în contencios administrativ este oricum admisibilă. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terț.

Ținând cont de faptul că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat, ci trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente care se completează una pe alta ca făcând parte dintrun sistem juridic coerent, reține la caz și prevederile art. 20 din Codul administrativ, conform cărora, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform codului.

Prin urmare, reține că, poziția instanței de fond și a organelor electorale nu poate fi justificată, deoarece contravine prevederilor art. 68 alin. (1) lit. j), 161 alin.(2) din Codul electoral, art. 13 a Codului Educației, prevederilor pct. 27, 37, 53 a Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale aprobat prin a

Hotărârea nr. 1103/2023 a Comisiei Electorale Centrale.

În contextul circumstanțelor sus menționate și având în vedere temeiul prevederilor art. art. 84, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 100, 101, 102, 174 din Codul Electoral, Regulamentul cu privire la procedura de confirmare a legalității alegerilor, validarea și atribuirea mandatelor de primar și de consilier, adoptat prin Hotărârea CEC nr.1104 din 27.06.2023, art.10, 17, 19, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 231, 233, 236 și 240 din Codul administrativ nr.116/2018, solicită apelantul admiterea cererii de apel; casarea hotărârii Juecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 05.12.2023; adoptarea unei noi hotărâri prin care: a admite cererea de chemare în judecată înaintată de Percemli Alexei cu obligarea Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr.1/8 să adopte Hotărârea cu privire la refuzul în înregistrarea lui Umanet Leonid calitate de candidat la funcția de Primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău desemnat din partea Partidului Politic “Mișcarea Altemativa Națională”; a declara indamisibilă cererea de chemare în judecată înaintată de Leonid Umanet.

Poziția părții intime și a tertului vis-a-vis de apelul depus:

Prin referința depusă, examinând cererea de apel, precum și argumentele invocate, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale mun. Chișinău nr. 1, a menționat că a constatat unele abateri de la corectitudinea desfășurării alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău.

În primul rând, vizavi de condiția obligatorie prevăzută la art. 68 alin. (1) lit. j) din Codul electoral nr. 325/2022, pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral, partidele politice, blocurile electorale, candidații independenți sau candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar. Totodată, pct. 37 lit. i) din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1103/2023, stabilește că cererea, în formă scrisă, prin care se solicită înregistrarea în calitate de concurent electoral, conform modelelor din anexele nr. 4 și nr. 4a din regulament, se depune la consiliul electoral de circumscripție, fiind însoțită de copia de pe diploma de studii – în cazul candidaților pentru funcția de primar prin care se atestă că persoana are cel puțin studii generale obligatorii prevăzute la art. 13 din Codul educației nr. 152/2014.

Astfel subliniază că, dl Umanet Leonid, la depunerea setului de acte pentru înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău a prezentat confirmarea nr. 0146-b/3372 din 28 septembrie 2023, eliberată de Direcția generală educație, tineret și sport din cadrul Consiliului municipal Chișinău, însă din ziua depunerii actelor până la ziua adoptării hotărârii de înregistrare în calitate de concurent electoral, adică în termen de cele 7 zile prevăzute la art. 68 alin. (5) din Codul Electoral al RM, urma să prezinte copia de pe diplomă de studii.

Ulterior, potrivit răspunsului Ministerului Educației și Cercetării nr. 03/3-09/6252 din 22 noiembrie 2023, adresat Comisiei Electorale Centrale la interpelarea sa nr. CEC-8/3730 din 15 noiembrie 2023, care a fost expediat spre informare Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale nr. 1, privind studiile domnului Umanet Leonid, se declară că în Ordinul nr. 22 din 21 mai 1986 a Școlii medii serale nr. 14 „Cu privire la rezultatele examenelor de absolvire și eliberare a atestatelor de studii medii de cultură generală”, precum și în Registrul de evidență și eliberare a atestatelor de studii medii de cultură generală pentru anii 1985-1986,

nu figurează numele Umanet Leonid din care motiv este în imposibilitatea confirmării faptului că acesta a absolvit programul de studii medii de cultură generală, nivel 3 CNC (învățământ secundar, ciclul II: învățământ liceal sau echivalent).

Înt-o altă ordine de idei menționează că, examinând procesului verbal nr. 9 din 5 octombrie 2023 al Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, constată că, la adoptarea hotărârii de înregistrare a domnului Umanet Leonid, au fost prezenți 4 membri, dintre care au votat „PRO” – 3 membri, iar un membru a votat „CONTRA”, ceea ce potrivit art. 35 alin. (10) din Codul Electoral al RM constată faptul, că Hotărârea nr. 9 din 05.10.2023 nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi adoptată.

Conform hotărârii nr. 39 din 26 septembrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la constituirea Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8”, acesta constituit din 7 membri. Prin urmare, Hotărârea nr. 9 din 05 octombrie 2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr.1/8 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet este lovită de nulitate absolută.

Reiterează că potrivit art. 35 alin. (10) din Codul Electoral al RM, precum și pct. 41 din Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1100/2023, consiliul electoral de circumscripție adoptă hotărâri prin vot deschis cu votul majorității absolute a membrilor, adică Hotărârea nr. 9 din 05.10.2023 urma să fie votată cu cel puțin 4 voturi „pentru”, ceea ce reprezintă majoritatea absolută, având în vedere că componența Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 este compusă din 7 membri.

În contextul celor expuse, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale nr. 1 atrage atenția instanței de apel asupra curențelor procedurale sesizate pe partea asigurării majorității necesare pentru adoptarea actului administrativ individual menționat supra și solicită casarea hotărârii Judecătoriai Chișinău sediul Rîșcani din 05.12.2023, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la constatarea nulității actului adoptat de către Consiliul Electoral de Circumscripție electorală com. Bubuieci și anume a Hotărârii nr. 9 din 05.10.2023, obligarea CECE Bubuieci de a face rectificări în procesul verbal nr. 9 din 05.10.2023 în partea introductivă și a indica toți membrii a CECE Bubuieci nr. 1/8 precum și la p. 5 fiind făcută mențiune că Hotărârea nr. 9 din 05.10.2023 nu a fost adoptată deoarece nu a întrunit numărul de voturi majorității absolute a membrilor consiliului.

Prin referința depusă terțul Comisia Electorală Centrală a indicat că, în contextul examinării materialelor cauzei, s-au semnalat unele devieri de la corectitudinea desfășurării alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău. În primul rând, vizavi de condiția obligatorie prevăzută la art. 68 alin. (1) lit. j) din Codul electoral nr. 325/2022, pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral, partidele politice, blocurile electorale, candidații independenți sau candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar. Adicional, pct. 37 lit. i) din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1103/2023, stabilește că cererea, în formă scrisă, prin care se solicită înregistrarea în calitate de concurent electoral, conform modelelor

din anexele nr. 4 și nr. 4a din regulament, se depune la consiliul electoral de circumscripție, fiind însoțită de copia de pe diploma de studii – în cazul candidaților pentru funcția de primar prin care se atestă că persoana are cel puțin studii generale obligatorii prevăzute la art. 13 din Codul educației nr. 152/2014. Pentru înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, domnul Umanet Leonid a prezentat confirmarea nr. 0146-b/3372 din 28 septembrie 2023, eliberată de Direcția generală educație, tineret și sport din cadrul Consiliului municipal Chișinău.

Potrivit răspunsului Ministerului Educației și Cercetării nr. 03/3-09/6252 din 22 noiembrie 2023, adresat Comisiei Electorale Centrale la interpelarea sa nr. CEC-8/3730 din 15 noiembrie 2023 privind studiile domnului Umanet Leonid, se declară că în Ordinul nr. 22 din 21 mai 1986 a Școlii medii serale nr. 14 „Cu privire la rezultatele examenelor de absolvire și eliberare a atestatelor de studii medii de cultură generală”, precum și în Registrul de evidență și eliberare a atestatelor de studii medii de cultură generală pentru anii 1985-1986, nu figurează numele Umanet Leonid din care motiv este în imposibilitatea confirmării faptului că acesta a absolvit programul de studii medii de cultură generală, nivel 3 CNC (învățământ secundar, ciclul II: învățământ liceal sau echivalent).

În cel de-al doilea rând, constată că la adoptarea hotărârii de înregistrare a domnului Umanet Leonid, conform procesului verbal nr. 9 din 5 octombrie 2023 al Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, intrat în posesia Comisiei Electorale Centrale la data de 12 decembrie 2023, au votat „PRO” – 3 membri, iar un membru a votat „CONTRA”.

Conform hotărârii nr. 39 din 26 septembrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la constituirea Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8”, acesta constituit din 7 membri.

Potrivit pct. 41 din Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1100/2023, consiliul electoral de circumscripție adoptă hotărâri prin vot deschis cu votul majorității absolute a membrilor.

Astfel, având în vedere că componența Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 este compusă din 7 membri, majoritate absolută reprezintă cel puțin 4 voturi.

În atare circumstanțe, atrage atenția instanței asupra carențelor procedurale sesizate pe partea asigurării majorității necesare pentru adoptarea actului administrativ individual menționat supra. În același timp, în calitate sa de organ electoral ierarhic superior responsabil de sistematizarea informației cu privire la rezultatele alegerilor, solicită să fie informați despre rezultatul examinării cauzei, cu remiterea hotărârii ce va fi adoptată.

Argumentele participantilor invocate în cadrul rejudecării apelului:

Apelantul Alexei Percemlî și reprezentantul său, avocatul Agachi Nicolae, în cadrul judecării apelului au susținut integral argumentele indicate în motivarea apelului, au pledat pentru admiterea acestuia în sensul formulat.

Intimatul Leonid Umanet și reprezentantul său avocatul Mariana Barașianț - în ședința instanței de apel au solicitat respingerea apelului ca fiind neîntemeiat, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Reprezentantul părții intimat Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Gadîmba Viorica, în ședința instanței de apel a pledat pentru admiterea apelului declarat de Alexei Percemli.

Reprezentantul părții intimat Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, Cojocari Svetlana în ședința instanței de apel s-a expus asupra legalității Hotărârii cu privire la examinarea contestației lui Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023.

Reprezentantul terțului Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, Lefter-Simașco Rita, în ședința instanței de apel a pledat pentru admiterea apelului declarat de Alexei Percemli.

Reprezentantul terțului Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, Oțel Andrei, în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului declarant de Alexei Percemli ca fiind neîntemeiat, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Terțul Comisia Electorală Centrală, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși a fost înștiințată legal despre locul, data și ora examinării cauzei, despre motivele neprezenței nu a informat instanța de apel, nu a înaintat cerere de amânare a ședinței sau de examinare în lipsa sa, motiv din care, pornind de la reglementările art.231 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența acesteia.

Audiind părțile prezente la proces, studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, în coroborarea cu starea de fapt și de drept reținută în cadrul raportului juridic litigious Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că apelul declarat de Alexei Percemli este admisibil și întemeiat, urmând a fi admis, casată integral hotărârea instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii, din considerentele ce succed.

Aprecierea instanței de apel a argumentelor părților și cadrului legal aplicabil spetei:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Potrivit dispozițiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, (1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii- casează integral hotărârea primei instanțe și emite o nouă decizie.

Potrivit dispozițiilor art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă:

a) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin;

b) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente;

c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sînt în contradicție cu circumstanțele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunțate impun în mod expres, obligația instanței de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărîrii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, analizând legalitatea hotărîrii pronunțate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241, concluzionează că hotărârea instanței de fond este adoptată cu aprecierea eronată a normelor procedural- materiale în coroborare cu circumstanțele faptice ale cauzei, motiv din care urmează a fi casată cu emiterea unei noi decizii.

Materialul probatoriu administrat de instanța de fond, denotă următoarea situație;

În fapt:

Din materialele cauzei și a dosarului administrativ s-a constatat că, prin hotărîrea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 „cu privire la cererea de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP, „Mișcarea Alternativa Națională”, Umanet Leonid a fost înregistrat în calitate de candidat la funcția de primar din partea PP, „Mișcarea Alternativa Națională” pentru alegerile locale din 05.11.2023. (f.d.a.23)

Procedura prealabilă prejudiciară realizată la caz:

La data de 18 noiembrie 2023, Alexei Percemli, în calitate de candidat înregistrat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiului Chișinău din partea P.P. „Partidul Acțiune și Solidaritate”, a depus la Consiliul electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 contestație prin care a solicitat anularea integrală a hotărîrii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și adoptarea unei noi hotărîri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umanet

desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, pe motiv că Umanet Leonid nu întrunește condițiile prevăzute la art. 68 alin. (1) lit. j) Cod electoral în conformitate cu care, pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral, partidele politice, blocurile electorale, candidații independenți sau candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție următoarele documente: copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar. (f.d. 13-14, Vol.I).

Prin hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 44-c din 21 noiembrie 2023:

1. S-a admis admisă parțial contestația depusă de dl Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comuna Bubuieci, municipiul Chișinău, prin care solicită anularea Hotărârii nr. 9 din 05 octombrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 cu privire la înregistrarea domnului Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova”.

2. S-a declarat ca inadmisibilă cerința privind adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova” ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege (f.d.a.74-76).

La data de 23 noiembrie 2023 Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova” în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a depus contestație la Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 prin care a solicitat anularea parțială a hotărârii cu privire la examinarea contestației dlui Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Moldova”, nr. 44-c din 21 noiembrie și adoptarea unei noi hotărâri prin care să declare inadmisibilă integral contestația sau să o respingă ca neîntemeiată (f.d. 17-21, Vol.II).

La data de 24 noiembrie 2023 Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Moldova” a depus cerere prealabilă la Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 prin care a solicitat anularea integrală a Hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comună Bubuieci nr. 1/8, adoptarea unei noi hotărâri prin care să admită contestația depusă la 18 noiembrie 2023 de către candidatului înregistrat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea P.P. „Partidul Acțiune și Solidaritate”, dnul Alexei Percemli, să anuleze integral Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet, să adopte o nouă hotărâre prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dnului Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 (f.d.16-18, Vol.I).

La data de 29 noiembrie 2023, Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 a emis Nota informativă prin care a informat reclamantii Leonid Umanet și

Alexei Percemli despre imposibilitatea adoptării hotărârilor din motivul neîntrunirii numărului necesar de voturi. (f.d. 26-27, Vol.II și f.d.15, Vol.I).

Procedura de contencios administrativ în fața instanței;

La data de 30 noiembrie 2023, avocata Mariana Barașianț, în interesele lui Leonid Umanet, a depus la Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) acțiunea în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, terții Comisia Electorală Centrală și Alexei Percemli cu privire la constatarea nesoluționării cererii prelabile de către CECE Chișinău nr. 1; anularea parțială a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri privind declararea inadmisibilității contestației sau respingerea contestației ca neîntemeiată.

La data de 01 decembrie 2023 Alexei Percemli a depus la Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) acțiunea în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci, terții Comisia Electorală Centrală, Leonid Umanet cu privire la constatarea nesoluționării cererii prelabile de către CECE Chișinău nr. 1; anularea integrală a hotărârii și adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă contestația depusă la 18.11.2023.

Prin încheierea Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) din 01 decembrie 2023 a fost dispusă conexarea cauzelor în speță pentru a fi examinate într-o procedură.

Acțiuni procesuale relevante în instanța de apel;

Prin încheierile Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2023, în temeiul art. 205 al.(1) CA s-au atras în proces, în calitate de terți Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Prin încheierea protocolară din 13.12.2023 a fost obligată autoritatea publică pârâtă să prezinte dosarul administrativ – fapt realizat la 14.12.2023.

Verificarea condițiilor de admisibilitate a acțiunii;

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 1. Legislația administrativă

(1) Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Articolul 3. Scopul legislației administrative

Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de îndeplinire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Articolul 20. Acțiunea în contencios administrativ

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 191. Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ

(1) Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. Competența teritorială pentru acțiunea în contencios administrativ

(1) Acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 98 din Codul electoral, *(1) În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: 1) judecătoriile în primă instanță soluționează contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a hotărârilor organelor electorale după efectuarea procedurii de examinare a cererii prealabile.*

Ținând cont de obiectul acțiunii și avînd în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrative, art. 98 alin. (1), pct.1) din Codul electoral, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani. Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. Dreptul vătămât

Drept vătămât este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. Accesul liber la justiție

(1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămât de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Articolul 189. Înaintarea acțiunii în contencios administrativ

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Articolul 10. Actul administrativ individual

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. Categoriile actelor administrative individuale

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel statuează că, actul administrativ individual emis de autoritatea publică pîrîită – hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 44-c din 21 noiembrie 2023- în partea admiterii parțiale a contestației depuse de Alexei Percemlî este un act defavorabil lui Leonid Umanet și integral este un act defavorabil contestatarului Alexei Percemlî.

Totodată Completul judiciar reține că, prin acțiunile înaintate Alexei Percemlî și Leonid Umanet invocă dreptul lor de a fi aleși în condiții de egalitate cu respectarea prevederilor legale.

Articolul 19. Cererea prealabilă

Cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. Scopul procedurii prealabile

(1) Procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. Respectarea procedurii prealabile

(1) Până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Potrivit art.91 alin. (3) Cod electoral, în sensul alin.(2), legalitatea actelor administrative ale organului electoral emitent, precum și acțiunile/inacțiunile acestuia se contestă direct la organul electoral ierarhic superior. După respectarea procedurii prealabile, decizia organului electoral emitent, după caz, decizia organului electoral ierarhic superior în partea adoptării unei noi soluții pe marginea cererii prealabile se contestă direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul electoral respectiv.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, urmează că, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, reclamanții au respectat procedura prealabilă.

În acest context instanța de apel va preciza că în acțiunile depuse, atât Leonid Umanet cît și Alexei Percemli au solicitat constatarea nesoluționării cererii prealabile de către CECM Chișinău nr. 1.

Codul administrativ la art. 64 reglementează expres că, (1) Autoritatea publică este obligată să soluționeze o cerere potrivit competențelor sale și în termenul stabilit de lege. (2) Refuzul de a primi sau a examina o cerere **se consideră drept respingere a cererii. Aceeași regulă se aplică și în cazul nesoluționării unei cereri în termen legal.**

Prin urmare nesoluționarea cererii prealabile în termen legal, se consideră drept respingere a cererii. Iar pretenția reclamanților cu privire la constatarea nesoluționării cererii prealabile de către CECM Chișinău nr. 1 nu își are suport juridic, în condițiile în care, după cum a fost menționat supra Codul administrativ oferă soluția în asemenea situație.

Articolul 209. Termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ

(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, **dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:**

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

Conform art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este **de 3 zile**, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Iar alin. (8) prevede că, **înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).**

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunile înaintate de Leonid Umanet și de Alexei Percemli au fost depuse în instanța de contencios administrativ în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Referitor la fondul acțiunii.

Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 206. *Felurile acțiunilor în contencios administrativ*

(1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

- a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);
- b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare);

Articolul 224. *Hotărârile instanței de judecată*

(1) Examinînd acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

- a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale;
- b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

Articolul 225. *Limitele controlului judecătoresc*

(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Articolul 219. *Asigurarea protecției efective a drepturilor*

(1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

La caz, reclamantul Leonid Umanet a formulat o acțiune în contestare, ultimul solicitînd anularea parțială a Hotărârii cu privire la examinarea contestației lui Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, în partea admiterii contestației depuse de Alexei Percemli.

În ce privește cerințele formulate de Alexei Percemli, pornind de la analiza scopului urmărit prin cerințele formulate, Completul judiciar identifică că pretenția reclamantului cu privire la anularea integrală a Hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, reprezintă o acțiune în contestare, iar în partea pretenției cu privire la obligarea autorității publice de a emite o hotărâre prin care să fie admisă contestația depusă la 18 noiembrie 2023, să fie anulată integral Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet -reprezintă o acțiune în obligare.

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 decembrie 2023, instanța de fond a admis parțial acțiunea depusă de avocata Mariana Barașianț,

în interesele reclamantului Leonid Umanet și a anulat Hotărârea cu privire la examinarea contestației lui Alexei Percemli, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, în partea admiterii contestației și s-a emis o nouă hotărâre prin care contestația depusă de Alexei Percemli la data de 18 noiembrie 2023 privind anularea integrală a hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umanet desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” s-a declarat integral inadmisibilă ca depusă tardiv, în rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Alexei Percemli.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră soluția primei instanțe ca fiind rezultată din aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept procesual-material, motiv din care actul judecătoresc de dispoziție nu poate fi menținut .

În susținerea opiniei enunțate, instanța de apel menționează că în conformitate cu art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Reglementări similare se conțin și în art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Prin prisma alin. (2) și (3) al aceluiași articol, instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Completul judiciar reține că la caz, acțiunea în contestare formulată de Leonid Umanet este întemeiată parțial, iar acțiunea în contestare și obligare formulată de Alexei Percemli urmează a fi admisă integral, din următoarele considerente.

Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova, sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 38 Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

Prevederi relevante ale Codului Electoral sunt următoarele:

Articolul 15. Dreptul de a fi ales

Dreptul de a fi aleși îl au cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care **înrutesc condițiile** prevăzute de prezentul cod.

Articolul 68. Înregistrarea concurenților electorali

(1) Pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral, partidele politice, blocurile electorale, candidații independenți sau candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție următoarele documente:

j) copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar;

Articolul 91. Contestațiile

(1) În sensul prezentului cod, prin contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care:

a) se cere revizuirea, anularea, în tot sau în parte, ori emiterea unui act administrativ de către organul electoral, realizarea unei acțiuni sau obligarea organului electoral la inacțiune;

b) se contestă acțiunile/inacțiunile considerate ca ilegale ale subiecților înregistrați, acreditați sau confirmați ori care urmează a fi înregistrați, acreditați sau confirmați de către organele electorale, denumiți în continuare *subiecți electorali*;

d) să constate încălcările prevederilor cadrului normativ electoral și/sau să oblige părțile să înlăture încălcările stabilite;

e) se formulează critici în legătură cu alte încălcări ale legislației electorale.

(2) Contestațiile depuse în condițiile prezentului cod se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora. În cazurile stabilite de prezentul cod, precum și de alte acte normative, contestațiile se examinează de către alte organe (autorități) în limita competențelor atribuite.

(3) În sensul alin.(2), legalitatea actelor administrative ale organului electoral emitent, precum și acțiunile/inacțiunile acestuia se contestă direct la organul electoral ierarhic superior. După respectarea procedurii prealabile, decizia organului electoral emitent, după caz, decizia organului electoral ierarhic superior în partea adoptării unei noi soluții pe marginea cererii prealabile se contestă direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul electoral respectiv.

(4) Contestațiile prevăzute la alin.(1) lit.b) se depun la organul electoral care a înregistrat, a acreditat sau a confirmat ori urmează să înregistreze, să acrediteze sau să confirme subiecții electorali ale căror acțiuni/inacțiuni se contestă. Deciziile organului electoral pe marginea acestor contestații se contestă în condițiile alin.(3).

Articolul 95. Termenul de depunere a contestațiilor

(1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

(4) Contestațiile care vizează faptele prevăzute la art.91 alin.(1) lit.d) se depun la organul electoral corespunzător în termen de 3 zile de la identificarea încălcărilor, inclusiv după ziua alegerilor, dar până la validarea mandatelor.

Articolul 96. Sarcina probațiunii

(1) Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate.

(3) În cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.

Articolul 97. Competența autorităților publice în examinarea contestațiilor

(2) Pornind de la prevederile prezentului cod și ale altor acte normative conexe, competența de examinare a contestațiilor revine:

1) consiliilor electorale de circumscripție – în cazul contestațiilor depuse în condițiile prezentului capitol. Consiliile electorale au competența de a examina și:

a) cererile de anulare – în cazul subiecților electorali înregistrați, acreditați sau confirmați de către consiliul electoral respectiv;

Articolul 161. Condițiile speciale pentru a fi ales

(2) Au dreptul de a fi aleși primari cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 23 de ani și **au cel puțin studiile generale obligatorii prevăzute la art.13 din Codul educației nr.152/2014.**

Prevederi relevante ale Codului educației sunt următoarele:

Articolul 13. Învățământul obligatoriu

(1) Învățământul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învățământul preșcolar și se **finalizează cu învățământul gimnazial.**

Articolul 17. Actele de studii

(1) Instituțiile de învățământ **gimnazial**, liceal, profesional tehnic, superior și de formare continuă **eliberează persoanelor care au promovat examenele de absolvire acte de studii**, potrivit formatelor elaborate și aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, personalizate în mod centralizat.

(2) Modelele actelor de studii se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Actele de studii eliberate în formatul aprobat de alte entități juridice nu sînt recunoscute. Ministerul Educației și Cercetării aprobă instrucțiunile cu privire la personalizarea automatizată, eliberarea, evidența și păstrarea actelor de studii.

(4) Actele de studii conferă titularului dreptul de continuare a studiilor la nivelul următor de învățământ sau de angajare pe piața muncii conform calificării obținute.

(6) La finalizarea fiecărui nivel sau ciclu de învățământ se eliberează următoarele acte de studii:

a) în învățământul gimnazial – Certificat de studii gimnaziale;

(9) Recunoașterea studiilor și a perioadelor de studii, recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor sînt de competența structurii abilitate pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor.

Articolul 20. Organizarea învățământului general

(1) Învățământul general cuprinde:

c) învățământul gimnazial: clasele V–IX;

Articolul 29. Organizarea învățământului gimnazial

(5) Învățământul gimnazial se finalizează cu examene naționale de absolvire, la promovarea cărora se eliberează **certificatul de studii gimnaziale.**

Prevederi relevante ale Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale, aprobat prin Hotărîrea CEC nr. 1103/2023:

Capitolul III, prevede condițiile speciale pentru candidați la alegerile locale.

12. Au dreptul de a fi aleși primari cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care:

a) au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 23 de ani;

b) au cel puțin studii generale obligatorii prevăzute la art. 13 din Codul educației nr. 152/2014;

c) nu au restricții de a exercita dreptul de a alege și de a fi ales în condițiile art. 16 alin. (2) din Codul electoral.

Capitolul V, descrie procedura de depunere a documentelor pentru înregistrare în calitate de concurent electoral:

24. Pentru înregistrarea candidaților la funcția de primar și / sau de consilier al consiliului local, partidele politice și blocurile electorale, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, vor prezenta consiliilor electorale de circumscripție actele enumerate la **pct. 27 lit. a), c)-i) și k)**, întocmite cu respectarea cerințelor stabilite la pct. 28-33 și 35-38, precum și ale art. 68 și 163 din Codul electoral nr. 325/2022. Actele enumerate la pct. 27 lit. j) și l), întocmite cu respectarea cerințelor stabilite la pct. 39-40 și 42-45, se vor prezenta Comisiei Electorale Centrale.

27. Cererea, în formă scrisă, prin care se solicită înregistrarea în calitate de concurent electoral, conform modelelor din anexele nr. 4 și nr. 4a, se depune la consiliul electoral de circumscripție, fiind însoțită de următoarele documente:

a) hotărârea / decizia confirmată prin procesul-verbal sau, după caz, prin extras din procesul-verbal al ședinței organului central sau teritorial al partidului politic sau al blocului electoral privind desemnarea candidaților (listei de candidați), întocmit conform prevederilor art. 68 alin. (3) și art. 163 din Codul electoral nr. 325/2022, conform modelului din anexa nr. 5 – în cazul partidelor politice și blocurilor electorale;

b) listele de subscripție cu numărul suficient de semnături ale susținătorilor, numerotate și sistematizate în condițiile regulamentului privind procedura de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale și cu respectarea prevederilor art. 66 și 164 din Codul electoral nr. 325/2022 – în cazul candidaților independenți;

c) datele biografice ale candidatului, conform modelului din anexa nr. 6;

d) declarația candidatului privind consimțământul lui de a candida pentru funcția de primar / consilier al consiliului local, conform modelului din anexa nr. 7;

e) declarația de avere și interese personale a candidatului pentru ultimul an înainte de alegerile locale, conform modelului din anexa nr. 8;

f) declarația candidatului pe propria răspundere, conform modelului din anexa nr. 9, prin care confirmă că:

- nu cade sub incidența restricțiilor stabilite la art. 16 alin. (2) lit. c) și d) din Codul electoral nr. 325/2022, și anume: nu este condamnat la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărâre judecătorească definitivă, nu are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, precum și nu este privat de dreptul de a ocupa funcții de răspundere prin hotărâre judecătorească definitivă;

- în privința sa nu au fost emise acte de constatare rămase definitive, referitoare la încălcarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale (diferență substanțială), regimului juridic al incompatibilităților, conflictelor de interese, restricțiilor și limitărilor, acte care nu sunt prescrise.

g) declarația, conform modelului din anexa nr. 10, a candidatului pentru funcția de primar privind suspendarea, pe durata mandatului, a funcțiilor incompatibile cu funcția de primar, în cazul în care persoana este aleasă și mandatul îi este validat;

h) declarația despre suspendarea din funcția deținută, din momentul începerii campaniei electorale – pentru persoanele care cad sub incidența prevederilor art. 16 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022, conform modelului din anexa nr. 11;

i) copia de pe diploma de studii – în cazul candidaților pentru funcția de primar prin care se atestă că persoana are cel puțin studii generale obligatorii prevăzute la art. 13 din Codul educației nr. 152/2014;

j) după caz, simbolul electoral în variantă electronică și pe suport de hârtie, în condițiile pct. 39-43;

k) copia de pe buletinul de identitate al candidatului;

l) statutul și extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice (originalul și copia), conform pct. 44 și 45 – în cazul partidelor politice.

37. În condițiile pct. 27 lit. i), candidații la funcția de primar prezintă copia actului de studii eliberată după absolvirea ultimei instituții de învățământ. În acest caz, candidații urmează să asigure prezentarea a cel puțin copiei certificatului de studii gimnaziale sau actului de studii echivalent.

53. În cazul în care documentele prezentate nu corespund cerințelor stabilite de prezentul regulament și de alte acte normative aferente, precum și în condițiile art. 68 alin. (11), 163 alin. (3) și / sau 164 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022, consiliul electoral de circumscripție refuză înregistrarea în calitate de concurent electoral sau a candidatului de pe listă, adoptând în acest sens o hotărâre motivată. În acest caz, hotărârea motivată se comunică subiectului vizat în termen de 24 de ore de la adoptare.

Cu raportare la speța în cauză instanța de apel atestă că, la data de 18 noiembrie 2023, Alexei Percemlî, în calitate de candidat înregistrat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiului Chișinău din partea P.P. „Partidul Acțiune și Solidaritate”, a depus la Consiliul electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 contestație prin care a solicitat anularea integrală a hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umanet desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

În motivele contestației a indicat că: „la data de **15 noiembrie 2023** în timpul întâlnirilor cu locuitorii comunei Bubuieci în cadrul campaniei electorale pentru turul II de scrutin în cadrul alegerilor locale generale din data de 19 noiembrie 2023, câțiva locuitori i-au relatat că dnul Leonid Umanet, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională” că acesta nu deține studii generale. În asemenea circumstanțe a comunicat Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”. Respectiv, în aceeași zi, la 15 noiembrie 2023, membrul Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, dnul Vasile Grădinaru a solicitat informație de la Ministerul Educației și Cercetării al R.M. privind finalizarea învățământului gimnazial de către Leonid Umanet. La 16 noiembrie 2023 Ministerul Educației și Cercetării al R.M. a emis ordinul nr. 1887 „Cu privire la crearea grupului de lucru”, care a examinat actele doveditoare

care să ateste finalizarea studiilor gimnaziale ale dlui Leonid Umanet. Ministerul Educației și Cercetării al R.M. la 17 noiembrie 2023 a remis în adresa dlui Vasile Grădinaru răspunsul cu nr. 03/1-07/6138. Potrivit răspunsului nr. 03/1-07/6138 din 17 noiembrie 2023 Ministerul Educației și Cercetării al R.M. a comunicat că s-au constatat următoarele. În IP Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 (fosta școală medie serală nr. 2 din mun. Chișinău) s-au păstrat 3 cărți de mișcare a elevilor din Școala medie serală nr. 14, pentru anii 1983-1984; 1984-1985; 1985-1986. Alte documente din școala medie serală nr. 14 nu sunt. Școala medie serală nr. 14 a fost lichidată în 1988. La 26 septembrie 2023 în adresa Direcției Generale Educație Tineret Sport a municipiului Chișinău a fost transmis rezultatul examinării documentației din arhiva instituției IP Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 (scrisoarea nr. 351 din 26 septembrie 2023), cu concluzia că informații referitor la prezenta rezultatele la examene a cetățeanului Umanet Leonid, precum eliberarea atestatului de studii medii de cultură generală lipsesc. Actul de studii doveditor lipsesc. Subsidiar, a comunicat că o confirmare nu înlocuiește un act de studii.

Mai mult ca atât, la 26 septembrie 2023 Instituția Publică Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 a remis în adresa dlui Andrei Păvăloi, șef Direcție Generală Educație Tineret și Sport răspunsul nr. 351 prin care i se comunică că nu se regăsește informație referitor la prezența și rezultatele la examene a domnului Leonid Umanet și la eliberarea atestatului de studii medii de cultură generală.

Ignorând răspunsul Instituției Publice Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 nr. 351 din 26 septembrie 2023, dnul Andrei Păvăloi, șef Direcție Generală Educație Tineret și Sport eliberează un certificat/confirmare care ar atesta că dnul Leonid Umanet a finisat careva studii generale.

Totodată, la data de 05 octombrie 2023 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 a înregistrat în calitate de candidat la funcția de Primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău pe dnul Leonid Umanet desemnat din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, potrivit Hotărârii nr. 9 din 05 octombrie 2023, în bază unei confirmări care nu are suport juridic și care ar servi drept act ce confirmă careva studii ale domnului Leonid Umanet.

Prin urmare, Consiliul electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci prin adoptarea unei asemenea hotărâri a încălcat principiul egalității, legalității în alegerile locale din 05 noiembrie 2023. Or, având în vedere că a admis înregistrarea unui candidat la funcția de primar al corn. Bubuieci fără prezentarea copiei de pe actul de studii ce confirmă finisarea studiilor gimnaziale încalcă dreptul la vot și dreptul de a fi ales.”

Prin hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 :

1. **S-a admis admisă parțial** contestația depusă de dl Alexei Percemlî, candidat la funcția de primar al comuna Bubuieci, municipiul Chișinău, prin care solicită anularea Hotărârii nr. 9 din 05 octombrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 cu privire la înregistrarea domnului Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova”.

2. S-a declarat ca inadmisibilă cerința privind adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui

Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova” ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege (f.d.a.74-76).

Din dispozitivul actului administrativ contestat, **Completul judiciar este în imposibilitate de a identifica care cerințe a contestatarului au fost admise** de Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8. Or pe lângă faptul indicării asupra admiterii parțiale a contestației, nu s-a indicat dacă autoritatea electorală a anulat sau nu actul administrativ contestat.

Potrivit art. 32 Cod administrativ, „Comprehensibilitatea și transparența acțiunilor autorităților publice”, prevede că, (1) Procedura administrativă se structurează astfel încât participanții **să poată înțelege** fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuția unui participant, acestuia i se comunică neîntârziat, într-un limbaj clar și ușor de înțeles, acțiunile care trebuie întreprinse.

Potrivit art. 28 alin. (1) Cod administrativ, procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului.

Iar în conformitate cu prevederile 119 alin. (1) Cod administrativ, „Certitudinea și forma actului administrativ individual”, prevede expres că, conținutul unui act administrativ individual **trebuie să fie suficient de cert**.

Art. 120 Cod administrativ prevede structura actului administrativ individual emis sau confirmat în scris. Astfel, (1) Un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă:

- a) numele/denumirea autorității publice care a emis actul administrativ;
- b) numele colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ;
- c) numele destinatarului actului administrativ;
- d) data la care a fost emis actul administrativ;
- e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ);**
- f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ;
- g) decizia cu privire la cheltuieli;
- h) informația cu privire la exercitarea căilor de atac;
- i) semnătura olografă/electronică a persoanei din cadrul autorității publice care a emis actul administrativ sau, după caz, semnătura electronica a autorității care a emis actul administrativ.

Instanța de apel analizând partea dispozitivă, pct.1, din Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, constată că aceasta este una incertă, (nefiind clară decizia luată în partea în care contestația a fost admisă parțial), care nu corespunde cerințelor prevăzute de Codul administrativ în ce privește certitudinea acestuia.

Mai mult, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8, la pct.2 al hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, a declarat ca inadmisibilă cerința privind adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a dlui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Moldova” ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege.

Și în această parte instanța de apel apreciază hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 ca fiind neîntemeiată, or în această parte, prin contestația depusă Alexei Percemli a formulat o cerință în obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual, prin care să

soluționeze chestiunea ce ține de înregistrarea lui Umaneț Leonid în calitate de concurent electoral la funcția de Primar.

Potrivit art. 208 alin. (3) Cod administrativ, dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, **acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.**

În speță, prin contestația depusă la **18 noiembrie 2023**, Alexei Percemli a inițiat procedura administrativă (în obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual) prin care a solicitat, *inter alia*, adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umaneț desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, ținând cont de faptul că la data de **15 noiembrie 2023** a aflat că, Leonid Umaneț înregistrat în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, nu întrunește condițiile prevăzute de art. 68 alin. (1) lit.j) și art. 161 alin. (2) din Codul electoral.

Procedura administrativă în acest sens fiind finalizată prin adoptarea hotărârii nr. 44-c din **21 noiembrie 2023**.

Respectiv, Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 la examinarea solicitării cu privire la adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Leonid Umaneț urma a ține cont de prevederile art. 208 alin. (3) Cod administrativ, coroborat cu prevederile art. 95 alin. (1) Cod electoral. Or, termenul de 3 (trei) zile urma a fi calculat de la identificarea încălcărilor depistate (la care s-a făcut referire în contestație).

Drept urmare, nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 expuse în hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, expuse la capitolul dat precum că, contestația în acest sens a fost depusă peste termenul stabilit de lege. Or, autoritatea electorală nu a indicat norma legală la care s-a referit, precum și nu a indicat în fapt care în opinia acesteia este începutul curgerii termenului și expirarea acestuia.

Instanța de apel precizează că, potrivit art. 31 Cod administrativ, actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise **trebuie să fie motivate**.

Potrivit art. 118 Cod administrativ, (1) Motivarea este operațiunea administrativă **prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa.** Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. **Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.**

(2) Motivarea **completă** a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.

(3) Motivarea **completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.**

Completul judiciar atestă că, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8, la emiterea hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, nu și-a îndeplinit obligația de a motiva în fapt și în drept hotărârea menționată.

Instanța de apel subliniază că, principiul motivării impune necesitatea ca autoritatea care emite un act administrativ să arate, în mod expres, elementele de fapt și de drept care determină adoptarea deciziei respective. Motivarea reprezintă un element esențial pentru formarea convingerii cu privire la legalitatea și oportunitatea actului administrativ, constituind, totodată, o garanție a alegerii soluției optime de către organul de decizie.

Amploarea și detalierea motivării depind de natura actului adoptat, iar cerințele pe care trebuie să le îndeplinească motivarea depind de circumstanțele fiecărui caz. Așadar, deși motivarea reprezintă o obligație generală, aplicabilă oricărui act administrativ, ea face obiectul unei aprecieri *in concreto*, după natura acestuia și contextul adoptării sale, prin prisma obiectivul său, care este prezentarea într-un mod clar și neechivoc a raționamentului instituției emitente a actului.

Motivarea urmărește o dublă finalitate: îndeplinește, în primul rând, o funcție de transparență în profitul beneficiarilor actului, care vor putea, astfel, să verifice dacă actul este sau nu întemeiat; permite, de asemenea, instanței să realizeze controlul său jurisdicțional, deci în cele din urmă permite reconstituirea raționamentului efectuat de autorul actului pentru a ajunge la adoptarea acestuia; desigur ea trebuie să figureze chiar în cuprinsul actului și să fie realizată de autorul său.

În cazul de față, Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 nu a indicat în hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, temeiurile de fapt și de drept care au condus la concluzia inadmisibilității contestației depuse de Alexei Percemli, precum și, după cum a fost elucidat supra, pct. 1 al dispozitivului hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 este unul incert, nefiind clară soluția adoptată.

Completul judiciar reține că orice decizie de natură a produce efecte privind drepturile și libertățile fundamentale trebuie motivată nu doar din perspectiva competenței de a emite acel act administrativ, ci și din perspectiva posibilității persoanei și a societății de a aprecia asupra legalității și temeiniciei măsurii, respectiv asupra respectării granițelor dintre puterea discreționară și arbitrarul.

A accepta teza potrivit căreia autoritatea publică nu trebuie să-și motiveze deciziile, echivalează cu golirea de conținut a esenței democrației, a statului de drept bazat pe principiul legalității. De altfel, și în jurisprudența CtEDO se reține că motivarea trebuie să fie adecvată actului emis și trebuie să prezinte de o manieră clară și univocă algoritmul urmat de instituția care a adoptat măsura atacată, astfel încât să li se permită persoanelor vizate să stabilească motivarea măsurilor și, de asemenea, să permită instanțelor de judecată efectueze verificarea legalității acestora.

Mai mult, Instanța de apel precizează că, o detaliere a motivelor este absolut necesară atunci când instituția emitentă dispune de o largă putere de apreciere, căci motivarea conferă actului transparență.

Puterea discreționară conferită unei autorități nu poate fi privită într-un stat de drept ca o putere absolută și fără limite, căci exercitarea dreptului de apreciere prin încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor prevăzute de Constituție sau de lege constituie exces de putere.

În contextul celor enunțate mai sus, Completul judiciar menționează că în exercitarea puterii discreționare, autoritatea administrativă se conduce de următoarele principii:

- a) nu urmărește alt scop decât cel conferit ei prin lege;
- b) procedează cu obiectivitate și imparțialitate, ținând cont numai de elementele pertinente proprii sale spețe;
- c) respectă principiile egalității în fața legii, evitând orice discriminare;
- d) menține un just raport între atingerile pe care le aduc drepturilor, libertăților și intereselor persoanelor și scopul pe care actele îl urmăresc;
- e) adoptă decizia într-un termen rezonabil, potrivit cerințelor materiei examinate;
- f) aplică directivele administrative generale de o manieră consecventă și constantă, ținând cont de circumstanțele particulare ale fiecărui caz.

Drept urmare, motivarea actului administrativ este cu atât mai necesară cu cât instituția emitentă dispune de o largă putere de apreciere, instanța având rolul de a controla această forță discreționară.

Nu în ultimul rând instanța de apel va sublinia că și Constituția Republicii Moldova la art. 34 alin. (2) prevede că, autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, **sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor** asupra treburilor publice și **asupra problemelor de interes personal**.

Iar odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ, „motivarea” devine unul din principiile de bază a procedurii administrative. Alin. (3) al art.118, precum și art. 31 din Codul administrativ, poziționează motivarea completă a actului administrativ ca o obligație, respectiv, motivarea este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia. Drept continuare a ideii, legiuitorul întărește la lit. f), alin. (1), art. 120 „Structura actului administrativ individual emis sau confirmat în scris al Codului administrativ precum că: f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ;” respectiv motivarea devine obligatorie, inclusiv cu indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ, este parte integrantă a actului administrativ ce condiționează legalitatea actului administrativ și totodată devine o condiție obligatorie a actului administrativ ca formă și conținut.

Efectivitatea controlului jurisdicțional impune ca, în cadrul controlului legalității motivelor pe care se întemeiază un act administrativ individual defavorabil, instanța trebuie să se asigure că acesta se bazează pe o bază factuală suficient de solidă. Aceasta presupune, verificarea faptelor invocate în expunerea de motive a actului, astfel încât controlul jurisdicțional să nu se limiteze la aprecierea verosimilității abstracte a motivelor invocate, ci să privească aspectul dacă respectivele motive – sau cel puțin unul dintre ele, considerat suficient în sine pentru susținerea deciziei în cauză –sunt întemeiate.

Iar elementul fundamental al caracterului suficient al motivării actului administrativ este cel al legalității. Or, este suficientă motivarea care arată aplicarea legilor în vigoare în momentul adoptării actului și care este capabilă să explice soluția aleasă de autoritatea publică.

În consecință, ținînd cont de faptul că, motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia, la caz, Completul judiciar conchide hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 1/8 urmează a fi anulată integral.

În continuare, în ce privește acțiunea în obligare formulată de Alexei Percemli, Completul judiciar menționează că, potrivit art. 22 alin.(1) Cod administrativ, autoritățile

publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Iar potrivit art. 219 alin. (1), (3) Cod administrativ, (1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, **însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.**

Potrivit art. 140 Cod administrativ, un act administrativ individual obține puterea lucrului decis atunci cînd nu mai poate fi contestat nici pe cale prealabilă, nici prin acțiune în instanța de judecată competentă. Dacă un act administrativ individual are mai mulți destinatari sau mai multe persoane sînt afectate de acesta, puterea lucrului decis poate surveni în momente diferite pentru fiecare din aceste persoane.

Totodată, **art. 144 Cod administrativ** prevede că, (1) Un act administrativ individual ilegal favorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut, chiar și după ce a devenit incontestabil, numai în condițiile limitărilor stabilite la alin.(2)–(6).

(2) Un act administrativ individual ilegal favorabil prin care se acordă o prestație bănească periodică sau unică ori o prestație materială sau care reprezintă condiția pentru aceasta nu poate fi retras dacă beneficiarul a avut încredere în existența actului administrativ și, luînd în considerare interesul public, se cere protejarea încrederii privind retragerea. De regulă, încrederea se impune a fi protejată atunci cînd beneficiarul a consumat prestațiile făcute sau a decis în privința unei disponibilități patrimoniale pe care nu o mai poate revoca sau o poate revoca numai cu dezavantaje inacceptabile. Beneficiarul nu poate invoca încrederea dacă:

b) actul administrativ se bazează pe date în esență eronate sau incomplete pe care beneficiarul le-a prezentat intenționat sau din neglijență gravă;

c) cunoștea la momentul comunicării actului administrativ despre ilegalitatea lui sau nu cunoștea acest fapt din neglijență gravă.

În speța dedusă judecării se reține că, prin hotărîrea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023, Umaneț Leonid a fost înregistrat în calitate de candidat la funcția de primar din partea PP „Mișcarea Alternativa Națională” pentru alegerile locale din 05.11.2023. (f.d.a.23)

Din poziția autorităților publice electorale și din materialele dosarului administrative se reține că, pentru înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, domnul Umaneț Leonid a prezentat confirmarea nr. 0146-b/3372 din 28 septembrie 2023, eliberată de Direcția generală educație, tineret și sport din cadrul Consiliului municipal Chișinău, în care s-a indicat următoarele:

„Prin prezenta, Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău (DGETS), în bază actelor doveditoare prezentate de către directorul IP Liceul Teoretic Seral nr.2, Jora Tatiana, confirmă că cetățeanul, Umaneț Leonid, anul nașterii 08.12.1967, după finalizarea școlii medii incomplete, prin ordinul nr.17 din 05.09.1983, a fost înmatriculat în clasa a IX-a în Școala medie serală nr. 14 din or.Chișinău și a finalizat studiile medii de cultură generală (clasa a XI-a) în anul 1986 (decizia Consiliului profesoral din 23.05.1986).;

Concomiteht, Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău confirmă că, Școala medie serală nr. 14 a fost lichidată în anul 1988, iar arhiva (unele

documente școlare privind contingentul de elevi) acesteia se păstrează în IP Liceul Teoretic Seral nr.2.” (f.d.a.19)

Instanța de apel subliniază că, ținând cont de prevederile Codului electoral (art. 68 alin. (1) lit.j), art. 161 alin. (2)) și ale Regulamentului menționat supra (pct.27, 37), Umanet Leonid, la înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, urma să prezinte copia certificatului de studii gimnaziale sau a actului de studii echivalent, lucru ce la caz nu a fost îndeplinit.

În acest context Completul judiciar reține și faptul că, la 26.09.2023 Instituția Publică Liceul Teoretic cu învățământ seral nr.2 a remis în adresa dlui Andrei Păvăloi, șef Direcție Generală Educație Tineret și Sport răspunsul nr.351 prin care i s-a comunicat că, în Registrul de evidență și eliberare a atestatelor de studii medii de cultură general, pentru anii 1985-1986, **nu se regăsește informație referitor la prezența și rezultatele la examene a domnului Umanet Leonid și la eliberarea atestatului de studii medii de cultură generală.** (f.d.a.47)

Totodată se atestă că, la 16 noiembrie 2023 Ministerul Educației și Cercetării al RM a emis ordinul nr. 1887 “Cu privire la crearea grupului de lucru” pentru examinarea actelor doveditoare ce atestă finalizarea studiilor gimnaziale ale dlui Leonid Umanet.(f.d.a.62)

Drept urmare, Ministerul Educației și Cercetării al RM la 17.11.2023 a remis în adresa dlui Vasile Grădinaru răspunsul cu Nr. 03/1-07/6138, prin care s-au constatat următoarele:

“ 1. În IP Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 (fosta școală medie serală nr. 2 din mun. Chișinău) s-au păstrat 3 cărți de mișcare a elevilor din Școala medie serală nr. 14, pentru anii 1983-1984; 1984-1985; 1985-1986. Alte documente din școala medie serală nr. 14 nu sunt.

2. Școala medie serală nr. 14 a fost lichidată în 1988.

3. La 26.09.2023 în adresa Direcției Generale Educație Tineret Sport a mun. Chișinău a fost transmis rezultatul examinării documentației din arhiva instituției IP Liceul Teoretic cu învățământ seral nr. 2 (scrisoarea nr. 351 din 26.09.2023), cu concluzia că informații referitor la prezenta rezultatele la examene a cetățeanului Umanet Leonid, precum eliberarea atestatului de studii medii de cultură generală lipsesc.

4. Actul de studii doveditor lipsește.

Subsidiar, comunicăm că o confirmare nu înlocuiește un act de studii. ”(f.d.a.61)

Ținând cont de cele menționate supra, Completul judiciar conchide că, confirmarea nr. 0146-b/3372 din 28 septembrie 2023, eliberată de Direcția generală educație, tineret și sport din cadrul Consiliului municipal Chișinău (f.d.a.19) și prezentată de Leonid Umanet, nu poate înlocui un act de studii care ar atesta că dnul Leonid Umanet a finisat studiile generale. Ori, din textul/conținutul confirmării nr. 0146-b/3372 din 28 septembrie 2023, nu se confirmă existența actului de studii eliberat dlui. Umanet Leonid, dar se comunică, că acesta din urmă ar fi fost înmatriculat în clasa a IX-a în Școala medie serală nr. 14 din or.Chișinău.

În condițiile speței, ținând cont de poziția Ministerului Educației și Cercetării al RM expusă în răspunsul cu Nr. 03/1-07/6138 din 17 noiembrie 2023, precum că: „**că o confirmare nu înlocuiește un act de studii**”, devin aplicabile prevederile art. 144 Cod administrativ, considerent din care instanța de apel va admite integral acțiunea în obligare formulată de Alexei Percemlî și va obliga Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 să emită act administrativ individual cu privire la retragerea hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 „cu privire la cererea de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de candidat la

funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională”.

Or actul administrativ individual - hotărîrea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 „cu privire la cererea de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională” - constituie un act administrativ favorabil destinatarului acestuia, însă în același timp circumstanțele apărute ulterior emiterii acestuia – afectează legalitatea acestuia, mai mult în situația în care acestea erau cunoscute autorității publice emitente la momentul desfășurării activității administrative de emiterie a acestuia – existau premise certe pentru ca acesta să nu fie emis.

În doctrină, un act administrativ este ilegal, dacă la momentul emiterii acestuia, la bază au stat circumstanțe care sau dovedit a fi greșite.

Astfel, momentul decisiv pentru a aprecia ilegalitatea actului administrativ îl constituie situația valabilă la momentul emiterii actului – ceea ce ar prezuma că la emiterea actului autoritatea publică competentă a admis încălcarea normelor legale în vigoare - fapt absolut confirmat la caz.

Și aceasta deoarece, la data depunerii cererii, nici la data emiterii actului administrativ și nici în cadrul judecării prezentei cauze – destinatarul actului administrativ - Umanet Leonid nu făcut dovada deținerii documentului obligatoriu – cert impus prin reglementările art. 68 al. (1) lit j) CA - copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar.

Respectiv, autoritatea competentă la caz Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 urma să soluționeze contestația lui Alexei Percemli depusă la 18.11.2023 – îndreptată spre solicitarea de a emite un act administrativ cu privire la anularea/retragerea actului administrativ emis la 05.10.2023, utilizând instrumentele procesuale oferite care ar avea ca urmare încetarea efectelor juridice ale actelor administrative individuale emise - și anume prin retragerea hotărîrii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 „cu privire la cererea de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională”, în condițiile art. 144 Cod administrativ. Or, în acest sens instanțele judecătorești nu pot substitui competențele atribuite prin lege autorității publice competente, în speță a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 – aceasta fiind competența exclusivă a autorității publice emitente.

Reinterând, Completul specializat va reține că circumstanțele descrise identifică concluzia că, prima instanță, a interpretat și a aplicat eronat prevederile legii, motiv din care hotărîrea Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 05 decembrie 2023, nu poate fi menținută.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că normele de drept material și procedural au fost aplicate și interpretate eronat la caz, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău concluzionează a admite apelul depus de Alexei Percemli.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că dosarul nu conține vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău

DECIDE :

Apelul declarat de Alexei Percemli, *se admite*.

Se casează hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 decembrie 2023, *și se emite o decizie nouă potrivit căreia:*

Acțiunea în contestare formulată de Leonid Umanet, *se admite parțial*.

Acțiunea în contestare formulată de Alexei Percemli, *se admite integral*.

Se anulează integral Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023.

Acțiunea în obligare formulată de Alexei Percemli, *se admite integral*.

Se obligă Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 să emită act administrativ individual cu privire la retragerea hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 „cu privire la cererea de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională”.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 (trei) zile.

Președintele completului,

Judecătorul

/semnat/

Bostan Angela

Judecătorii

/semnat/

Dașchevici

Grigore

/semnat/

Dutca Ina